

DAMUNT

DAMUNT

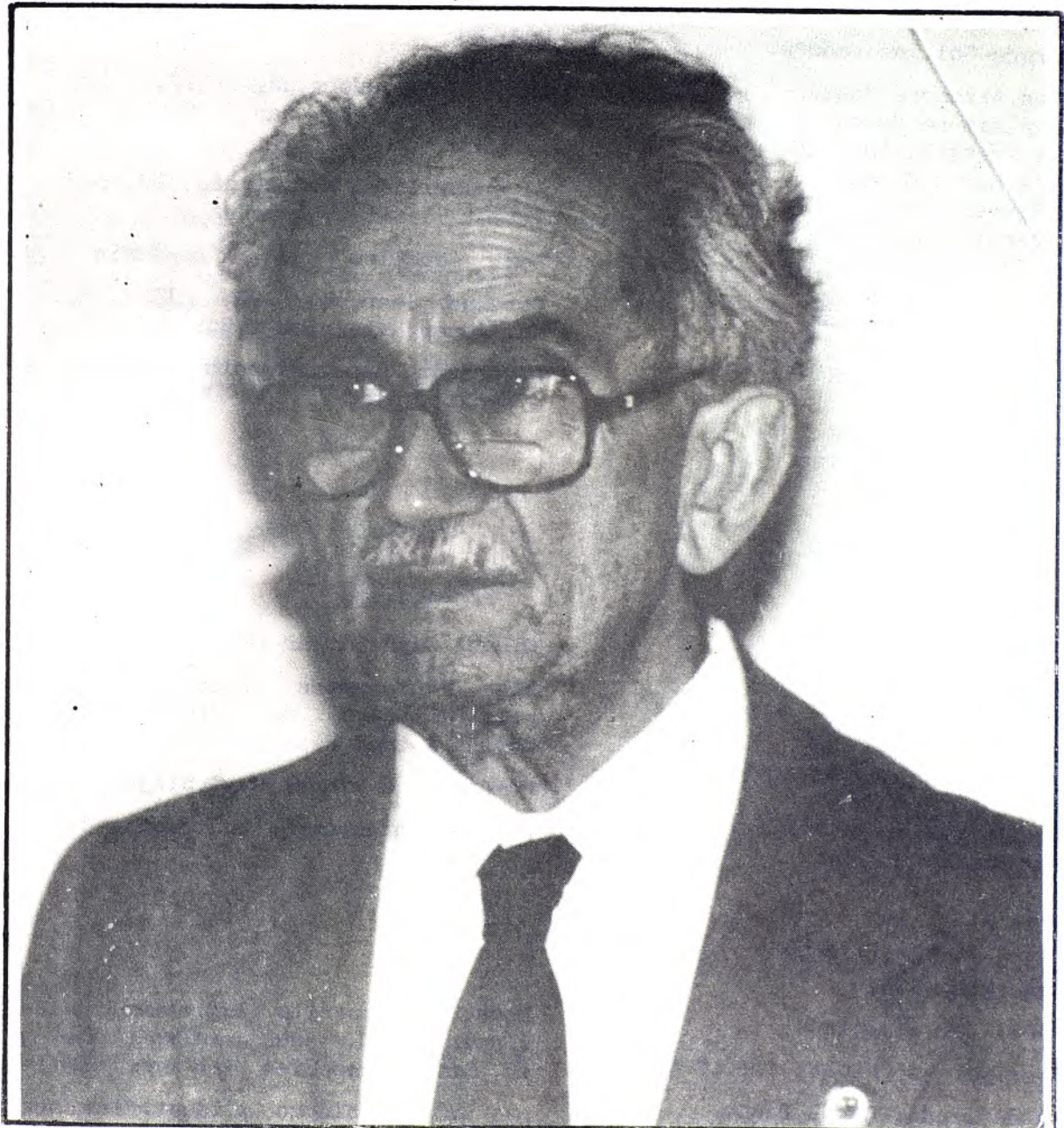

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

Nº. 15-AGOST 1.992

D A M U N T   D A M U N T
REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL
SANT JOAN (MALLORCA)

Agost 1.992- Núm. 15

Depòsit Legal PM-673-1991

Domicili:

Major, 68

07240 **Sant Joan (Mallorca)**

Tel. 52 61 83

Director:

Miquel Florit Huguet

Redactors-Col.laboradors:

Frances Alzamora Bauzà
 Maria Alzamora Bauzà
 Antoni Amengual Barceló
 Antònia Barceló Costa
 Cati Barceló Roig
 Cati Barceló Rosselló
 Margalida Bauzà Bover
 Maria Català Karmany
 Guillem Company Bauzà
 Mª Monserrat Company Bauzà
 Gabriel Company Gayà
 Nino Company Perez
 Carles Costa i Salom
 Catalina Fullana Matas
 Inmaculada Gayà Mayol
 Cati Gayà Morlà
 Catalina Jaume Ginard
 Joan Jaume Nigorra
 Joan Matas gayà
 Isabel-Ml Matas Ramis
 Bàrbara Matas Sastre
 Joan Matas Sastre
 Margalida Bauzà Más
 Arnau Matas Maiol
 Gabriel Monserrat Monserrat
 Jaume Nigorra Estrany
 Mª Magdalena Jaume Nicolau
 Josep Estelrich Costa

Imprès a:

APOSTOL Y CIVILIZADORS
PETRA (MALLORCA)

Tirada. 400 exemplars

Subscripcions: Miquel Florit Huguet

Lloc de venda: **Ca Na Blanc**

C O N T I N G U T

Salutació,pàg. 3

Notícies Locals, pàg. 4, per l'Equip de Redacció

Comunicats,pàg. 5

Poemes, gloses i glosadors, pàg.5,6,7

Gabriel Company gayà

Catalina Jaume de Calicant

Bàrbara Matas Sastre

Homenatge a Miquel Gayà Sitjar, pàgines 8, 9 i 10, per Joan Maimó.

Notes quasi històriques (Anys 50)
 pàg. 11

Els exploradors,pàg. 12, 13, 14, 15, 16, 17 i 18. per Carles Costa i Salom.

El consell del metge, pàg. 19, per Antoni Vidall i Llaneras

Les capelles de l'església vella de Sant Joan,pàg. 20, 21 i 22, per Mn. Josep Estelrich i Costa.

Recordant esdeveniments passats (mes d'Agost), pàg. 23, per Joan Jaume

FOTOGRAFIES

Miquel Gayà Sitjar (Portada)

Els Exploradors (Fotografia cedida pels familiars de Antoni Bauzà Fiol Mestre Antoni Escolà)

Homenatge a Miquel Gayà Sitjar

Escena santjoanera (contraportada)

Nota: Els escrits expressen únicament l'opinió dels seus autors, els quals es fan rsponsables del seu contingut.

La Redacció no s'identifica necssariament amb el contingut dels escrits.

S A L U T A C I Ó

En aquets mes d'agost, en que la revista surt al carrer coincidint amb els dies de les Festes Patronals i precisament els carrers del nostre poble estan especialment enllumenats i ornats de "paperi", no volem cansar-te lector-a, comentant el contingut

d'aquest número, ni perlar d'intencions, ni argumentar justificacions; sols dir-te i desitjar-te:

Bones festes i molts d'anys.

Miquel Florit Huguet

UNA MEDALLA DE BRONZE PER JOSEP GAYA

El santjoaner Josep Gayà Gayà (Solander) que participà en el Campionat d'Espanya de Velocitat en pista, en la categoria Aficionats-Amateurs, celebrat a Valencia el passat dia 15 d'Agost, obtingué Medalla de Bronze.

Enhorabona Pep.

ACCIDENT DE TREBALL

El dissabte dia 8 d'Agost el santjoaner Gaspar Fontirroig Alzamora tingué un accident de treball que li afectà dues costelles, que la tingut allunyat dela feina durant unes setmanes.

DIVERS ACCIDENTS DE TRANSIT

El passat dia 7 d'Agost, el nin ANDREU VAQUER GALMES, fill del difunt Francesc Vaquer i de n'Antònia Galmés (de Son Cucuí), fou arrollat per una furgoneta, en les proximitats de la recent inaugurada piscina municipal El nin i la bicicleta foren arrosegats un bon grapat de metres.

N'Andreuet fou ingresat a una clinica de Palma, en estat greu.

Degut a les especials circumstàncies d'aquesta família, per la primarenca mort del pare, en Frasnecs, un home model d'espos i pare, dsprés d'una llarga malaltia; es pot dir que tot el poble ha seguit amb angúnia l'evolució de l'estat de n'Andreuet. Especialment emotiva fou la plegària que feu el Rector Mn. Ferriol, durant la missa, pregant per la salut del nin, que és un dels escolanets de la nostra parròquia.

Sortosament, les notícies que tenim de darrera hora, pareix que n'Andreu va evolucionant favorablement.

El dimars dia 11 d'Agost, a les 3'30 de l'horabaixa aproximadament, hi va un aparató accident de transit, una topada de dos cotxes en el creuer dels carrers Consolació-Bellavista-Manacor. Els cotxes quedaren bastant averiats, no així els ocupants, sortosament.

UN ALTRE ACCIDENT DE TRANSIT

Fou el dimecres dia 19 d'Agost, a les 4'30 del mati, JOAN GAYA GAYA (Cambuix) que anava al mercat amb la furgoneta carregada de fruita i hortalisses, fou envestit per darrera per un altre vehicle, que el feu sortir de la carretera. L'accident es produí entre Montuiri i Algaida.

La furgoneta quedà completament destrossada i sols el redol del xofer quedàsense acopar-se. En Joan en sorti sense greus ferides, però amb un gran retgiró.

Cati Gayà, la nostra col.laboradora i filla d'en Joan, que tenia que acompanyar al seu pare, en el darrer moment no partí. En el cas d'haver partit segurament hauria esta greument ferida, perquè fou en la part dreta on la furgoneta quedà acopada i sofrí nes greus desperfectes.

NEIXEMENTS

Antoni-Joan Barceló Munar, fill d'Antoni Barceló i de Maria-Teresa Munar, va neixer dia 21 d'Abril.

Joan Font Estelrich, fill de Joan Bta. Font i de Joana Estelrich, va neixer dia 30 de Juliol.

Pau Sastre Costa, fill de Jaume Sastre i de Margalida Costa, va neixer dia 1. d'Agost.

Jaume Bonet Estrany, fill de Jaume Bonet i de Joana Estrany, va neixer a Montuiri dia 1. d'Agost.

La nostra enhorabona a pares i padrins i que les vejeu grans.

DEFUNCIONS

Isabel Matas Jaume (Bufalina), morí als 64 anys dia 1. d'Agost.

Magdalena Jaume Juan (Parota), morí als 75 anys, dia 9 d'Agost.

Josep Bou Dalmau (Miquelino), morí als 57 anys, dia 15 d'Agost.

Catalina Font Bonet (Foc), morí als 74 anys dia 24 d'Agost.

El nostre condol a les respectives famílies.

CARRUTXA

Antoni Barceló Company (Falet), un dels músics bons que ha tingut Sant Joan, i que forma part del grup de músics que ja són història (Joan Rebassa Gomis (París)), Jaume Barceló Martí (d'Horta), Joan Bauzà Matas (Faleu), Antoni Costa Font, etc. i segurament qualcun altre, ens ha fet arribar una nota de salutació dirigida al grup Carrutxa, que gustosament reproduïm, i que tractan-se de l'opinió d'una persona tan autoritzada com és el mestre Antoni Falet, confirma l'opinió de molts de santjoaners que sense entendre massa de música, sí que gaudeixen d'escoltar el nostre grup musical.

Aquesta és la nota:

Un crit de salutació al grup musical Carrutxa ben merescut i guanyat (de bravo)

La nit del dia 8 d'aquest mes d'Agost de 1.992 en l'actuació a l'anomenada plaça de l'Església, sense por d'equivocar-me, de ben segur que s'han guanyat un títol merescut per anar al costat dels millors grups de poble. Esper que la seva evolució progressiva serveixi perquè siguin els posseïdors d'un títol entre els cinc millors grups de la seva categoria.

Coratge allots i endavant, que per jo i per tots aquells amb sentit musical a partir d'aquest 8 d'Agost, teniu un ben merescut porvenir, ja que amb la vostra constància i voluntat ho estau aconseguint.

Fent honor a la veritat, sense empegueir-me, me confés i estic segur que vosaltres no ho ignorau, era un crític rigorós, sempre amb crítica constructiva.

Ara reconec que teniu guanyat un elogi ben merescut i una forta ovació.

El vostre amic

Antoni Barceló i Company

A G R A I M E N T

Catalina Barceló Roig
modelo de compostura
a jo la teva dolçura
m'ha omplit el cor de goig
a un homo que ha tornat boig
li perdon sa beneitura.

Déu te conservi sa cantera
i sa forma de cantar
i que jo te pugui escoltar
esperant l'hora postrera
fins es dia que Sant Pere
al cel me convidi entrar.

D'un glosador mort de fam
jo no voldria abusar
per aprendre a glosar
fateix que hi perdé es barram
quan des seu coll surt un bram
an aixó li deu cantar
i ets ases de per allà
contesten an es reclam.

A Déu prec amb insistentia
que te do conformitat
de ser més lleig que un pecat
ho prenguis amb paciència
tu amb la teva insolença
sols no mas agraviat
a un loco el tenen fermat
com a mida de prudència.

Si no fos que tenc peresa
i no sé com t'ho he de dir
te diria tenc per-mi
que no et sobra llestesa
ipareix que sa noblesa
va prendre un altre camí,
just per haver-te de sofrir
ha de ser un homo d'empresa.

An es Ferrer Peremates
també li vui agrair
que un dia pensàs en mi
criticant dos "papanates"
llepisossos com ses rates
i afectats de presumir.

Gabriel Company

(Forner Boveta)

MALLORCA DOLÇA ROQUETA

Roqueta enmig de la mar
 voltada d'algues marines
 d'unes ones son bramar
 i els crits de blanques gavines
 volent l'escuma besar
 aprop verds pins i savines.

Amb l sol calent d'estiu
 la gent per l'arenal tresca
 jugant amb l'aigua reviu
 entre el salobre a la fresca
 la 'jovenella' hi somriu
 dolça com la mel de bresca.

Goig, tranquil·litat i pau
 gaudint del sol i la mar
 l'aigua verdosa, cel blau
 guaitant els vaixells passar
 lluny del remor i sarau
 fent-se enfora per pescar.

I del món ve la gent famosa
 artites, reis i magnats
 a l'lla verda i rocosa
 quedant-se meravellats
 racons de delícia airosa
 on s'hi senten reposats.

Mallorca noble agradosa
 ton perfil pel món s'estén
 ta realça afanosa
 que en tot llenguatge s'entén
 per tot humà generosa
 tant de casa com extern.

Pels mallorquins font de vida
 fora de tu no som res
 per l'estranger ets fora mida
 pel ciutadà i pel pagès
 tal com cal ets molt garrida
 a tots ens tens el cor pres.

De tu estic enamorat
 tant amb lluna com en sol
 sortós qui està al teu costat
 o inclòs en tan bell redol
 ets de primavera embat
 i ton cant és de rossinyol.

Bàrbara Matas Sastre

A BARTOMEU GINARD BARCELO I CATY
LA SEVA ESPOSA, EN LES SEVES NOCES
D' ARGENT

Fa vint-i-cinc anys s'uní
 una parella excel·lent
 i sembla que el seu amor
 ha tingut bons fonaments
 i com a símbol d'unió
 celebren noces d'argent.

Beneiu oh! Déu del cel
 festade tan grans honors
 on en Tomeu i na Cati
 refermen els seus amors,
 dia vint-i-ú d'agost
 mil nou-cents noranta-dos
 celebren "boda de plata"
 cara alegre i cor joiós.

Que es temps de sa vostra vida
 vos estimeu ben de bó
 i vulgui Déu que en el seu dia
 amb salut i alegria
 pogueu cel·lebrar ses d'or.

Catalina Jaume de Calicant

EN MEMORIA DE JOSEP BOU DALMAU
(PEP MIQUELINO)

Ha mort en Pep Bou Dalmau
 que en vida a estat dessortat
 per mai haver-se trobat
 ningun remei del seu mal.

Als seus cinquanta-set anys
 ha vingut el seu final
 que l'hagi ben acollit
 el nostre Pare celestial.

Per esser familia unida
 pels seus ha estat ben atès
 el temps de la seva vida
 i durant la seva malaltia
 i això és un fet generós
 que produeix alegria.

Catalina Jaume de Calicant

**GLOSA DEDICADA A LA SEVA MARE: ANTONI-
NAINA GINARD GAYA, QUE COMPLI 92
ANYS EL DIA 22 DE JULIOL DE 1.992**

Vull dar gràcies de bell nou
al Senyor tot poderós
perquè amb noltros s'ha portat
com un pare bondadós
i ha volgut que bé pujaseu
s'escaló noranta-dos.

Gràcies oh ! Verge Maria
Gràcies oh! Verge Maria
patrona dels jubilats
Mare nostra ben volguda
sabem que en aquesta altura
no falten dificultats
però sempre en vostra ajuda
veim problemes superats.

Ajudau als desvolguts
i consolau els apenats
i en venir s'hora derrerera
oh! Verge santjoanera
per vos sigueu emparats.

Catalina Jaume de Calicant

EN MOTIU DEL BATEIG DE LES BESSONES

DE N'ARNAU XISQUET

Per alegrar vostres vides
Déu del cel vos va enviar
dues nines detxondides
ben vengudes i garrides
que valen ull per mirar.

Que el seu àngel de la guarda
mai -les deixi de sa mà
i Déu vos doni llarga vida
per poder-les contemplar
amb salut i alegria.

Enhorabona pel seus pares
padrins i altra 'famili'
que sempre reïne sa pau
a dins vostre 'domicili'.

Catalina Jaume de Calicant

**EN MOTIU DE LA MORT D'ISABEL MATAS
JAUME (BUFALINA)**

La mort casi mai cau bé
ni lenta ni atropellada
per això se'n ve quan vol
i no sol demanar entrada.

Elisabet Matas Jaume
dona d'aspcte robust
i temperament ordenat
en poc temps perdé sa vida
i va passar a l'eternitat
que l'hagin ben acllida.

La trobaran a faltar
a dins el seu 'domicili'
rebin el més gran condol
l'espòs seu, fills i 'famili'.

Catalina Jaume de Calicant

**GLOSA EN SOLIDARITAT I EN LA DEFENSA
DE GABRIEL COMPANYY (FORNER BOVETA)**

S'ha sentit sa retirada
d'un bon col.laborador
que es va sentir desàirat
i pareix que té sa raó
perquè una decepció
es més lletja que un pecat.

Un que fa feina i no cobra
te cosa de generós
i s'alimenta d'ets honors
que arriban d'es qui l'aprova.

Es públic en general
fa cas d'es nostres treballs
però llavors per alguns
estam a lloc de 'mestai'.

Catalina Jaume de Calicant

EN MOTIU DE LA MORT DE ROSA GOMIS

Estam dins un món incert
a on s'està bé no dura
de na Rosa vull parlar
que era decent i aguda
i quan bé començava estar
en poc temps sa desventura
della es va apoderar
i a tots els seus va deixar
dins un desert d'amargura

Que hagi trobat en el cel
una ditxa en gran mesura
que els seus trobin el consol
i de Déu la seva ajuda.

Catalina Jaume de Calicant

Uns dels actes realitzats durant les Festes Patronals de 1.992, que quedarà dins la història, es l'Homenatge que es va retre al Saló d'actes de la Casa de la Vila, al poeta santjoaner D. Miquel Gayà i Sitjar, el diumenge dia 23 d'Agost, en un acte organitzat conjuntament per l'O.C.B., Centre Cultural i Ajuntament de Sant Joan.

La justícia imposa, davant tot, el grat deure de consignar un complit el·logi al Magnífic Ajuntament de Sant Joan i a l'Obra Cultural Balear i Centre Cultural per haver tingut l'encert de retre aquest homenatge al amic Miquel Gayà i Sitjar, l'home bo, l'insigne poeta, l'escriptor polifacètic, l'il·lustre Acadèmic.

Premiar-lo i ofrenar el seu exemple a les generacions venidores és propi de pobles conscients dels seus deures.

Poble que honora els seus fills s'honora a sí mateix. Sant Joan s'honora avui honorant al seu fill Miquel Gayà i jo em sent honorat d'haver estat elegit per a portar la veu cantant com a membre del Grup Guillem Colom. Tot i sent conscient de les meves limitacions i de la dificultat que entranya presentar un títol tan complex, sent l'alegria d'aportar el meu tribut d'homenatge al mestre i a l'amic, a més, perquè puc dir tranquil·lament que compartesc el seu espiritualisme estètic i religiós.

Vaig conèixer Miquel Gayà l'any 1.945; això de conèixer és un dir, car veurel sense parlar-hi, no sé si se'n pot dir conèixer un home. Foua l'acte de lectura de la Corona poètica del Lleò de Sant Marc a Sineu on hi portava, ungida d'aromes de Solanda, una brosta dels xiprers simbòlics/ que ornien l'escalonada de la Verge / Mare de Déu, Consoladora nostra.

Aleshores jo havia llegit alguns dels seus primers poemes de joventut de quan feia el servei militar i que anava publicant al setmanari "Sóller".

Fa un sèrie d'anys que, coneixent la seva obra, vaig tenir l'oportunitat de conèixer-lo personalment. Fou a un dels certàmens dedicats a la Verge de Consolació on hi vaig ésser premiat i ell, com sempre, presidia l'acte. Em convidà a les tertúlies dels poetes deixebles de Guillem Colom i des de llavors som un assidu concurrent.

A continuació transcrivim el parlament que feu el professor D. Joan Maimó, poeta i artista-escultor, gran amic de Miquel Gayà Sitjar i un profund coneixedor de la seva obra.

La gent de Sant Joan, que omplia el Saló d'actes, participà emocionada al acte.

Tot d'una ja varem congeniar. Teniem molts punts de convergència espiritual: l'amor per la nostra llengua, l'afecció a la poesia, la curiolla d'aclarir problemes de forma, i tantíssims d'altres.

A pesar d'aquestes coincidències i de conèixer bé d'aprop l'artista i la seva obra, el fer la seva aopologia vé costa amunt i sobre tot si pensam que l'home és una història, una successió de fets i d'esdeveniments íntimament enrosariats al fil de la vida, subordinats sempre a les coordenades del temps i de l'espai. I, el temps d'aquest segle XX, curull d'odis, gelosies, cobejances i envejes tots coneixem i no és precisament el lloc i l'hora de fer-ne balanç.

Per altre part Miquel gayà, com diu Gaspar Sabater: "No és el que podriem dir un especialista en lletres, sinó que és tot un home de lletres. No podem dir d'ell que sigui un poeta, o un crític, o un assagista, o un investigador, sinó que hem de dir que és tot això plagat".

I tots aquests múltiples caires tenen un factor comú, l'amor i fidelitat al rigor acadèmic de la forma i la pulcritud de la paraula i que el converteix en l'hereu digne de l'Escola Mallorquina i que ara com ara, com deia l'anyorat amic Victorià Ramis d'Ayreflor, "aquesta fidelitat l'ha convertit en capdavanter representant de dita escola.

Miquel gayà va néixer a Sant Joan un capvespre d'abril de 1.917, a la llar d'una família pagesa pels quatre cantons, senzilla i d'una profunda religiositat que servava les velles tradicions i que sentia un vertader amor per les terres pairals.

Els anys de la infantesa els passà a la casa pairal i gaudint d'una tendència al somni i a la meravella, va sentir precoçment una alegria de viure, veient les feines camperoles, contemplant les nits estrellades i escoltant els cants dels aucells. La poesia començava a sentir-la cor endins.

Però el futimó, que me l'imagin com un rupit damunt un brot d'ullastre, era molt espavilat i tenia molt bona veu. no era cosa de fer mal ús d'aquets dons de Déu i anà a Lluç com a blauet.

Oh Verge: só el poeta aquell que un dia
us canatava feliç cada matí;
que us deia "Estrella clara, Reina pia"
i en Vós m'agombolava ! Mare mia
sóc encara el poeta aquell que un dia
-poncella tensra- ran de Vós florí.

Al Monastir, sota el dolç esguard de la Moreneta, En Miqueló estudia i apren sense dificultats i es va fent home físicament, en saviesa i en esperit.

A pesar de sentir pregonament les virtuts cristianes, que ha servat tota la vida, no tenia vocació de frare i deixà el Monestir. Aquell blauet, amb el temps esdevendria espòs, pare i padrí i la blavor del mantell de la Verge perdura en l'horitzó moral del poeta.

Miquel Gayà, encara que passà a viure a Ciutat sempre ha estat present en la vida del seu poble. és un santjoaner de socarrel i any rera any és l'ànima dels certàmens literaris que Sant Joan dedica a la festa i a la Verge de Consolació. Ell du els pes dels diferents jurats, i és el mantenidor tant dels premis com de les vetlades literàries dedicades al certamen.

A Ciutat pot dir-se que hi ha produït tota la seva obra que mirada en perspectiva, la podem veure amb tota la seva magnitud, amb tota la seva grandesa. La seva producció és abundosa i complexa i, des de la poesia pura passa a la labor crítica, l'assaig, a la investigació, a la traducció i al periodisme. Entre els seus aplecs publicats de poesia podem contar: l'atzur il·luminat. Breviari d'amor. Vint poemes d'André Rivoire, la Cançó del crepuscle, Ruta dels cims, poema de l'Ave Maria i Minatges del record.

Entre la prosa a part de les col·laboracions en periòdics i revistes hem de citar: "Contribució a l'epistolari de Miquel Costa i Llobera", "La poesia de Miquel Ferrà", "Contribució a l'epistolari de Joan Alcover", "La lletra i l'esperit", "Històries i memòries", etc. Aquests treballs acrediten la seva dedicació escrupulosa i tenaç a la coneixença més profunda d'uns escriptors i d'un temes que són vitals de la nostra inquietud humana. D'una forma precisa, sense apassionament ens dóna una completa visió del panorama de les nostres lletres.

Com a poeta Miquel Gayà va coneixer els patriarques de les nostres lletres: Maria Antònia Salvà i Guillem Colom que l'aconsellaren, però el seu gran mestre i mentor fou Miquel Ferrà, l'amic poeta de la perfecció i la intrinsigència.

No és estrany que la seva poesia, vessant bonesa de cor i limpidesa de pensament sia equilibrada i harmoniosa i respiri serenor i elegància. Ell ha servat la pulcritud, la perfecció i la musicalitat dels versos dels seus mestres. Per confirmar el que dic deixau que recordi aquelles paraules que Octavi Saltor va escriure de la seva obra poètica: "L'atzur il·luminat (1.940)", "La cançó del Crepuscle" (1.945-50) i "El Breviari d'Amor" (1.942-1.945) serveixen l'encís i l'esperit de llur unitat temperamental: el pas del temps a través del cor i de la vida; la melangia, superada per l'amor i per la Fe, vora el caliu pairal. Poesia de sensibilitat la del nostre poeta d'avui, té la calor de la flor de l'ametler i un to d'intimitat púdica i suau, amb ressons de "la vita nuova" i fins expressions elegíques a manera de Leopardi".

Fixeu-vos amb aquets versos de Miquel Gayà del llibre "La Cançó del crepuscle" on el poeta, cultíssim, amb un llenguatge refinadament literari i subtilíssim, canta la natura com transformada per l'emoció i la música.

(segueix a la pàgina següent)

M A R Ç

Celatges lleus de perla i violeta.
Entre molsa, les fonts i els albellons
Amb l'oratge ens arriba l'oreneta
que farà nius als porxos i al balcons.

En la tristor dels sementers en calma,
a l'hora de la posta i del repòs
com una flaire que els sentits embauma,
d'un intím gaudi el cor se m'ha desclòs.

¿D'on em pervé aquesta alegror profunda
que com un lliri el cor em fa esclatar
l'esperit d'un sant transport inunda
en l'adeu del crepuscle que se'n va ? ...

L'home domina en la seva obra,
l'home moral que hi ha en el poeta
mostra , a cada descripció la seva
vigoria interna. Paisatge i conceptes
morals o religiosos, es conformen
en una sola correntia de sentiment.
Escoltau aquest poemeta que com un
xiuxiuat d'intíma tendresa escriu
a "l'Atzur Il.luminat" i que titula

I D E A L I D E A L

Só l'esperit alat que amunt s'envola
i es fon del cel en el blavós llunyà..
No cerc al món la frèvola aureola
que promte es marcirà.
És d'anhels el meu viure i de quimeres
que amb ales lleugeres
voldria -sempre inútil!- abastar...
jo mir enlaire, puix a aquell que
enyora,
les flors no l'entretenen pel camí,
i cer en va la ruta salvadora
d'aquell amor que no veuré florir...

A la prosa de Miquel gayà hi ha
un gust per la paraula, pels lligaments
de les frases, pel moviment de l'estil;
al llarg dels escrits trobam notes
drescriptives i impressions, plenes
de gràcia viva, que el fan un mestre
de la prosa.

Mirau sinó com encapçala el llibre
d'Històries i memòries, que frma
part de la col·lecció "Els treballs
i els dies" i que són uns recrds
autobiogràfics, on evoca la seva
humil infantesa camperola, la seva
adolescència a Lluc, la tragedia
de la guerra fraticida, la resistència
cultural i la furient persecució
de la nostra llengua. També la obstinada
i esperançada voluntat d'un millor
futur.

Escoltau:

"Voldria evocar els primers anys
de la meva infantesa. La primera
consciència que vaig tenir de mi
mateix era de no haver nascut mai,
com si procedís de l'eternitat, com
si sempre hagués existit, i com si
sempre hagués estat infant, feliç
amb la meva llibertat i amb les meves
formes de jugar. El rústic escenari
de la meva vida com un llit tou de
somis, flonjo de bellesa i poesia".

De Miquel Gayà n'han fet elogis
Maria Antònia Salvà, Miquel Ferrà,
Guillem Colom, Miquel Dolç, el Pare
Batllori, Octavi Saltor i el Pare
Josep Massot entre altres. És membre
corresponent de la Reial Acadèmia
de Bones Lletres i membre numerari
de la d Belles Arts.

D'En Miquel Gayà i dela seva
obra podria parlar-ne molt més encara.
El que he dit és només un petit resum,
però més que suficient per confirmar
que l'homenatge que li estam retent
és justificadíssim.

Enhorabona amic Miquel, enhorabona
Ajuntament i Obra Cultura i enhorabona
poble de Sant Joan.

Que per molts anys, amic i mestre,
puguis seguir la tasca en el conreu
de les lletres i ofrenar-nos els
fruits.

Joan Maimó

E L S   A N Y S   5 0

En el número de D.D. corresponent al passat mes de Juliol, publicàrem una relació (incompleta) d'agricultors i propietaris que havien entregat blat en règim de "cupo forçós" l'any 1.950. Escrit i relació que ha suscitat mes d'un comentari.

Avui tornam a donar una mirada a l'any 1.950, donant un repàs al Cens de Població o Padró d'Habitants, donant un "passeig" per distints carrers de Sant Joan, "entrant" dins algunes llars i donant unes dades sobre els seus moradors.

La gran majoria dels relacionats sn gent externa, vinguda d'altres bandes, que no va neixer a Sant Joan, però que l'any 1.950 eren part de Sant Joan i alguns en bastants de protagonisme.

Germanes de la Caritat. L'any 1.950 vivien en el Convent (Carrer Major) un total de 12 monges, cap de les quals era santjoanera. D'Artà, Felanitx i Sant Llorenç ni havia dues de cada un d'aquets pobles. Les altres sis eren de Binissalem, Llucmajor, Montuïri, Sencelles, Sineu i Vilafranca.

Les dues monges més joves tenien 31 i 32 anys i eren les dues d'Artà i les més majors eren de 69, 66 i 63 anys. La "plantilla" del convent de les Germanes de la Caritat estava formada per monges joves o relativament joves, com es pot veure.

Guardies Civils:

Àngel Prada Catillo. Era el "Comandant de Puesto". El Caporal era natural de Capdepera i estava casat amb Maria Riera Riera, natural de Petra. El Caporal tenia dos fills: Àngela (1.941) i Climent (1.945). Habitaven a la Caserna, que formava part de l'edifici de les Escoles, en el carrer José Antonio, avui carrer Bellavista i edifici convertit en Casa de Cultura.

Carlos Juanes Abascal. Era natural de la Latina (Madrid). Vivia a la casa núm. 12 del carrer de Consolació, coneguda per "Ca Madò Blanca", que més tart comprà Joan Rebassa Bauzá (el Garriguer d'Es Caldarés).

Joan March Riutor. Un guardia civil fadrí, de 24 anys, ciutadà, que tenia el seu domicili a la casa coneguda per "Sa Falange", carrer Bellavista núm. 38, on actualment hi ha les oficines de "La Caixa".

Jaume Simó Salord, natural d'Alcúdia. Vivia en el carrer del Camp, núm. 13 i estava casat amb l'evissenca Josepa Ferrer Ribas.

Llorenç Mas Homar. Natural d'Artà. Vivia en el carrer Socias, núm. 13.

Antoni Arbona Muntaner, natural de Capdepera, vivia en el carrer Mirador, núm. 8. La seva esposa Antònia Massanet Ballester era natural de Son Servera.

Jaume Ferriol Munar(Manescal), més conegut per "Es Manescal Foradí". Vivia en el carrer de Consolació, núm. 20, que formava part de l'edifici conegut per l'Escola de les Nines. El manescal estava casat amb Mª Dolors Escanellas Palou, natural de Barcelona, mes coneguda per Lola i que a les hores (1.950) tenia 22 anys. El matrimoni tenia un fill de pocs mesos.

Francesc Gayà Bauzá (Carabiner Pardut) Un personatge popular, home intel·ligent i divertit, ex-carabiner, que es dedicà al contraban i a l'estraperlo, com ell mateix contava en les seves gloses. Vivia en el carrer de Consolació (avui Ponent) amb la seva esposa Maria Pons Vidal, natural de Santany i altres familiars.

Magdalena Dalmau Rosselló, natural de Santa Margalida, que algú va "batiar" amb el malnom "S'Esquirolet", era filla adoptiva del "Carabiner Pardut" i vivia en la seva llar.

Román Quirós Pasalamar, natural de Barcelona, estava casat amb Magdalena Pons Servera, neboda de l'esposa del "Carabiner Pardut", vivien a la mateixa llar.

David Martínez Tur, un missatge o porquer, natural de Maó, de 16 anys, estava llogat i vivia a ca l'amo Esteve Sabater.

Miquel Florit Huguet

Continuarà

E L S   E X P L O R A D O R S (II)

per Carles Costa i Salom

Però també participaren a celebracions d'altres pobles: Com a la benedicció de la Central Elèctrica de Vilafranca el 9-11-1919. El dia 28 de desembre del mateix any es fa la promesa i benedicció de la nova bandera dels Exploradors de Palma. Hi assistiren uns quaranta camarades de Sant Joan acompanyats d'alguns membres del Consell Local. Varen partir en tren a les 7 del matí. Anaren a missa a Sant Francesc, que presidiren el bisbe i les autoritats militars. A la plaça tengué lloc l'emocionant acte de la promesa. Els santjoaners varen ser convidats a cases particulars. A l'horabaixa visitaren el velòdrom de Tirador, el moll, la Seu, i després anaren al cine del Circulo de Obreros Católicos.

El dia 2 de febrer de 1920, varen fer una excursió al puig de Sant Miquel i a Montuïri, on foren molt ben rebuts i les seves demostracions força aplaudides. L'acomiadament, en canvi, va ser amb algunes pedrades per part d'un grapat d'al.lotes i al.lots d'aquell poble veí.

Així mateix, el 14 de març, festa del Quart Diumenge varen rebre la visita dels Exploradors de Sant Llorenç, que dinaren a cases de santjoaners. A Consolació, durant el descans de la banda de música, varen fer una demostració de gimnàstica.

El diumenge dia 11 d'abril a les cinc i mitja del matí en vehicles gentilment cedits pels pares del Exploradors, aquests visitaren el santuari de Gràcia, Sant Honorat i Cura. Els acompanyaven el seu cap de Tropa senyor Josep Rosselló, el capellà senyor Mas i l'instructor Antoni Bauzà. Eren un total de cinquanta.

ELS EXPLORADORS

També el 25 d'abril assistiren a la benedicció de les noves escoles de les monges de Montuïri. El dia 9 de maig anaren a la pelegrinació franciscana al monestir de Lluc, visitaren al Gorg Blau i Sóller a on s'allotjaren a cases particulars per el dia 10 assistir a la commemoració de la lluita de moros i cristians. Tornaren en tren fins a Palma i en cotxes fins a Sant Joan.

El dia 1 de novembre resaren un saltiri (tres parts de rosari) al cementiri, i el 14 del mateix mes i any assistiren a la benedicció de la primera pedra del nou oratori de Bonany. El 19-12-1920 varen anar a Binissalem acompanyant el nou rector Mn. Miquel Ribes, ex-regent de Sant Joan. També varen fer una excursió de tres dies per l'interior de Mallorca, a més d'una excursió marítima per la badia de Pollença.

El 14 d'agost de 1921 els Exploradors de Sant Joan juntament amb els de Ciutat, Sóller i altres pobles de Mallorca, anaren a Sencelles ja que la tropa d'aquest poble celebrava la promesa i beneïren la bandera.

El 24 de juny de 1922 tengué lloc la benedicció solemne del Centre Catòlic de Sant Joan, que presidia el Bisbe de Mallorca Sr. Domènec i a la que assistiren els Exploradors locals i el professor Bartomeu Oliver, cap de la tropa del Exploradors de Binissalem en llegí l'oració. Es donà la circumstància que el pla del magnífic edifici és obra de Mn. Joan Vich Nebot, capellà militar i dels Exploradors de Ciutat. Després de la benedicció del Centre Catòlic es va inaugurar en el teatre una tómbola a benefici del Exploradors.

L'endemà, diumenge dia 25, se celebrà la festa de la Promesa dels Exploradors de Sant Joan amb assistència dels de Ciutat i Sencelles, abans de la missa solemne, el canonge Magistral va beneïr

ELS EXPLORADORS

la bandera; els padrins foren: Joan Bauzà, fill del notari i Francisca Gayà, filla de l'apotecari (6). A l'horabaixa el Comte de Peralada presidí la promesa a la plaça del Centre que els joves marcial i disciplinats, besaren i després passaren per davall d'ella. Després de diversos parlaments per part de personatges destacats, hi hagué una vetlada en honor de fra Lluís Jaume on es recitaren poesies i es cantaren himnes.

La banda estava formada per set cornetes i cinc tambors, i tocava la marxa reial en el moment de l'elevació quan assistien a missa. Els seus components eren els següents:

Cornetes: caporal, Francesc Mas Mates *Pagès*

Miquel Joan Bauzà Font *des Saig*

Miquel Gayà Florit *Perdut*

Rafel Gayà Mas *Gana*

Llorenç Barceló Font *des Pujol*

Bernadí Font Nicolau *Tronca*

Tambors: caporal, Guillem Mas Font *Pagès*

Ramon Gayà Gayà *Carritxó*

Jaume Mas Bonet *Pallasso*

Martí Jaume Llabrés *de ses Trinxes*

Joan Bauzà Company *Sinauer*

(6) La bandera de la tropa dels Exploradors de Sant Joan -no sabem amb exactitud qui la va brodar, però sí, que la majoria de les d'altres pobles foren brodades per Casa Bonet de Palma o per monges- es troba convertida en bandera d'Acció Catòlica, en el museu parroquial situat a les tribunes de l'església. Els trossos que li'n foren tallats els guarda un particular d'aquest poble, a més de dues insígnies, una dels Exploradors d'Espanya color vermell, color que corresponia a una de les diferents categories de tropa i dirigents d'aquesta militaritzada organització, i l'altra dels Exploradors Mallorquins.

ELS EXPLORADORS

Existien cinc patrulles amb un total de més de cinquanta Exploradors; aquestes eren:

Gallo amb el guia Amador Bauzà Bou *Passol*
subguia Ramon Gayà Gayà *Carritxò*
León amb el guia Jaume Mates Gayà *Mates*
subguia Joan Llull Llull *Llull*
Carnero amb el guia Pere Nigorra Mayol *Petrer*
subguia Joan Bauzà Bonet *Cotonet*
Mariposa amb el guia Pere Mayol Juan *des Sindicat*
subguia Bernadí Font Nicolau *Tronca*
Galgo amb el guia Guillem Gayà Gayà *Carritxó*
subguia Llorenç Mayol Juan *des Sindicat*

Els Exploradors de Sant Joan, per ordre alfabètic, eren:

Josep Barceló Company *Falet*
Llorenç Barceló Font *des Pujol*
Guillem Bauzà Alzamora *Serral*
Francesc Bauzà Antich *des Rafal*
Ramon Bauzà Antich *des Rafal*
Joan Bauzà Bauzà *Pubil*
Joan Bauzà Bonet *Cotonet*
Amador Bauzà Bou *Passol*
Joan Bauzà Company *Sinauer*
Miquel Joan Bauzà Font *des Saig*
Andreu Bauzà Ginard *Cabrer*
Esteve Bauzà Ginard *Cabrer*

E L S   E X P L O R A D O R S

Antoni Blanch Mates *Blanc*
 Joan Company Bauzà *Mena*
 Guillem Company Gayà *Garavinet*
 Gabriel Ferriol Bauzà *Fanc*
 Antoni Ferriol Mates ?
 Bernadí Font Mates *Xisquet*
 Bernadí Font Nicolau *Tronca*
 Antoni Font Verd *Tronca*
 Miquel Galmés Mates *Putxer*
 Miquel Gayà Bauzà *Fidauer*
 Ramon Gayà Bauzà *Fidauer*
 Miquel Gayà Florit *Perdut*
 Sebastià Gayà Florit *Perdut*
 Guillem Gayà Gayà *Carritxó*
 Miquel Gayà Gayà *de Son Gualet*
 Rafel Gayà Gayà *Carritxó*
 Ramon Gayà Gayà *Carritxó*
 Rafel Gayà Mas *Gana*
 Miquel Gayà Nigorra *Cambuix*
 Antoni Gayà Pocoví *Duran*
 Miquel Gayà Pocoví *Duran*
 Jaume Janer Pujol *Janer*
 Martí Jaume Llabrés *de ses Trinxes*
 Llorenç Juan Font *Es Pubil*
 Joan Juan Roig *Guillamó*
 Joan Llull Llull *Llull*
 Jaume Mas Bonet *Pallasso*
 Guillem Mas Font *Pagès*
 Francesc Mas Mates *Pagès*

E L S   E X P L O R A D O R S

Gabriel Mates Bauzà *Rotget*
 Jaume Mates Gayà *Mates*
 Miquel Mayol Gayà *Porfin*
 Llorenç Mayol Juan *des Sindicat*
 Pere Mayol Juan *des Sindicat*
 Pere Nigorra Mayol *Petrer*
 Gaspar Oliver Barceló *de Maià*
 Andreu Oliver Juan *Marranxò*
 Antoni Oliver Juan *Marranxò*
 Antoni Oliver Oliver *dels Calderers*
 Andreu Pocoví Nicolau *Prudenci*
 Jaume Rotger Bonet *Parrec*
 Xim Sorell Mates *Xim*

Des de la desaparició d'aquest grup d'escoltes, fins a l'actualitat, al nostre poble no n'hi ha hagut altre, a pesar d'alguns intents per part d'entitats o organitzacions que dediquen les seves activitats als ~~al.lots.~~

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA

Los Exploradores de Sóller (Boys Scouts) 1913 - 1923 Josep Segura Salado (Milà Verd). Mallorca 1984.

Revista "Exploradores de España"

Revista "Explorador Mallorquín"

Boletín Oficial Eclesiástico de Mallorca, 1913 p.286

Boletín Oficial del Obispado de Mallorca, LIX, 26, (1919) p.

ELS EXPLORADORS

"Correo de Mallorca" 1-10-1919 i 28-6-1921

Setmenari "Sóller" 20-8-1921

Butlletí "Sant Joan" (62) juny-juliol, (64) setembre, (66)
novembre de l'any 1977

Butlletí "Sant Joan" (69) febrer, (70) març de l'any 1978

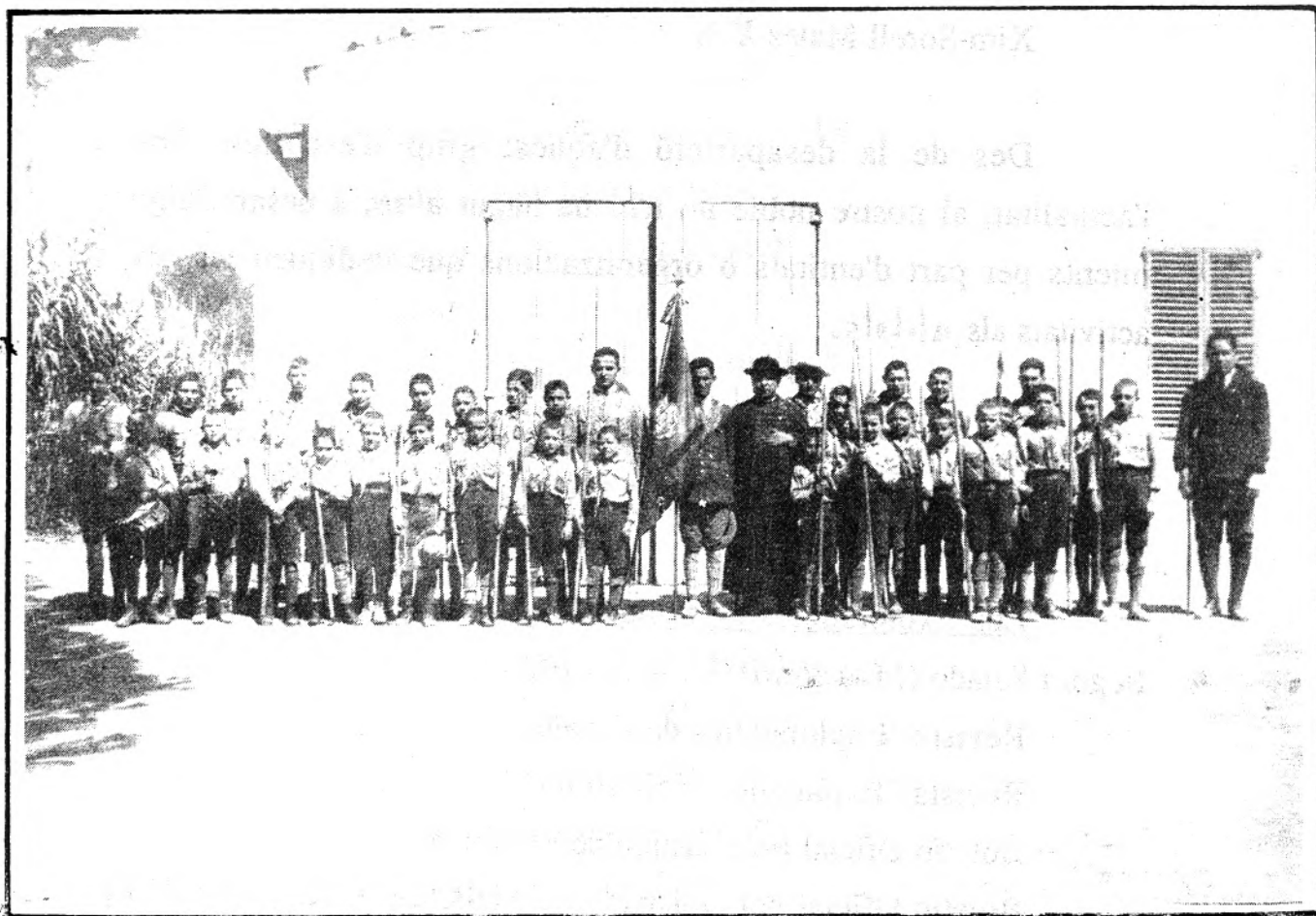
Butlletí "Sant Joan" (207) febrer de l'any 1988

"Escoltisme a Balears" 1907-1937. Josep Segura Salado (Diari
de Campament)

Arxiu "Rosselló-Verger"

Informació oral: Antoni Bauzà Fiol

Antoni Blanch Mates

EL CONSELL DEL METGE

Posats a parlar de més d'un inconvenient de la vida moderna, crec que trobarem molts de punts per tocar. Però, la vida "moderna" quan comença? No som filòsof ni un "pensador", però ajudat dels llibres escrits per gent que sap molt; poder remorar la "vida" molts de milenis enrera, quan un parell de mel·lècules se reconvertiren, adoptaren la condició de biològic i formaren una cèl·lula amb vida propia i capacitat per multiplicar-se i "ennoblir-se" quan en aquell temps casi només podia sofrir les inclemències de l'entorn.

Aquesta primera cèl·lula, amb molts de milenis se "perfecciona" s'agrupa amb altres i formà organismes més complicats, més sensibles perquè altres també se formaven i "vivien" amb una molt escassa, però era, competència.

Parlarem de milenis sense mirar molt prim i arribarem a aquella espècie que s'aixecà dreta que els antropòlegs li diuen "homo sapiens". Aquest "homo sapiens" deixà de dependir de les seves defenses naturals i posà amb pràctica eines fetes per ell mateix i li ajudaren a caçar, el pèl no li bastà per tapar-se del fret i se "vestí", un llarg etc.; però era massa "sapiens", el seu cervell progressà molt aviat (milenis) i el seu cos no pogué seguir el ritme i quedà amb defectes que avui encara hem de corregir, ja en parlarem. I així consideram part de l'herència de l'home primitiu.

La "pelvis" o "cadera" sabreu, se gira per assegurar la postura detra. La de la famella s'aixample per donar cabuda en el fill i poder parir.

L'espina també agafà forma pr poder estar dreta; però es trobà amb un parells d'inconvenients: els animals, per exemple moixos i cans s'aseuen, els altres van damunt les cames o reposen, no adopten moltes postures, l'home primitiu seu, camina, s'ajeu i amb les feines de cada dia s'acota moltes de vegades, s'esforça i no es menja la caça allà mateix; es carrega el pes a l'esquena i cap a casa falta gent. Més d'un pic porta qualque cosa grossa i també se l'endú a la cova o llar pel que l'espina esta sotmesa a moltes postures diferents i excessos de càrrega i es deforma, més quan l'home viu molts d'anys, guardat de malalties o accidents. Però hi ha més problemes que surten molt aviat i aquella espina no té temps d'adaptar-se: l'home assegut a terra no es trobà bé i cercà una pedra, no mirà l'angulació cadera-espina i un dia més alta, altre més baixa estara assegut de qualque manera, es recolza una mica per estar millor, es tomba i l'espina està torta. Tot això començà fa milenis, i avui tenim "artrosis", molta i faresta i molt de mal.

Per acabar aquest capítol i concloen aquella espècie d'animal més llest, ja començà a cercar comoditat, la postura dreta te avantatges: cap a manco redol, té un camp de visió total amb poc moviment, les mans ja no son necessàries per caminar, poden fer feina, dur armes, ajudar als peus i també molt important, li ajudar a "conversar", els moviments de les mans son part d'expressió, però aquets "sapiens" ja començà des d'aquell moment a "complicar-ho" i a cercar-se malalties fruit de la comoditat.

LES CAPELLES DE L'ESGLÉSIA VELLA DE SANT JOAN

III. Capella de Sant Josep

(abans de Sant Sebastià, i de la Puríssima Concepció)

La capella de Sant Josep i la de la Mare de Déu del Carme, són les que tenen la història més curta entre les capelles de l'església vella, ja que foren el resultat de les obres fetes per allargar la nau del temple en la segona meitat del segle XVII (1645-1700 ca.). Ambdues capelles entraren en servici cap a l'any 1670; la de Sant Josep certament fou inaugurada abans del 1673, dedicada, en principi, al màrtir Sant Sebastià que tenia per primera vegada capella pròpia. Fou l'obreria d'aquest Sant la que encarregà el retaule a mestre Pere Joan Pinya.

Es un retaule barroc, elegant i sobri dins el seu estil, amb tres cossos definits per columnes: en la part inferior hi ha tres teles que representen Santa Apolònia, l'Anunciació del Senyor i Santa Llúcia; als costats del nínxol central, dues pintures, una del Beat Ramon Llull a la part dreta i l'altra de Sant Nicolau de Bari a la part esquerra; partdamunt del nínxol, una tela de Sant Pere, penitent, i en el cim un escut daurat amb una llegenda en lletres vermelles: "Ex operibus piis Antonii Salom - 1717", és a dir, "amb l'Obra pia d'Antoni Salom", per agrair a aquest devot la seva aportació a l'acabament del retaule, daurats o tal volta pintures. Aquesta inscripció de reconeixement no fou col·locada fins l'any 1758¹.

L'escultor Pere Joan Pinya havia fet el retaule de l'Altar major entre 1634 i 1643, i poc després rebé l'encàrrec d'esculpir les imatges de Sant Josep i de Ntra. Sra. de Concepció per les quals Bartomeu Fiol, obrer de Sant Josep, li pagà entre 1646 i 1652, 219 lliures. D'aquestes quatre obres de l'artista, l'única que ha arribat als nostres dies és aquest retaule de la capella de Sant Josep, bastit inicialment per a Sant Sebastià, traspasat després a la Puríssima Concepció, i adjudicat finalment al sant Patriarca.

La imatge de Ntra. Sra. de Concepció va

ser col·locada en el retaule de l'Altar major, quan començaven al seu entorn les obres per allargar la nau de l'església. D'aquest altar s'havia retirat ja la imatge de Sant Joan Baptista, per allunyar-la de la pols, quan el bisbe Bernat Lluís Cotoner féu la Visita pastoral l'any 1673, però restava encara enmig del polsim dels picapedrers la figura de la Mare de Déu, i el bisbe ordenà: "Que Ntra. Sra. qui està en lo Altar major se lleve i que le posen en lloc decent". Passaren sis anys i quan el bisbe Cotoner tornà a la parròquia, l'any 1679, la imatge estava encara en el mateix lloc. "Que es llevi de l'Altar major la imatge de N^a S^a de Concepció", manà altra volta el bisbe. No hi havia escapatòria: els obrers de Sant Sebastià hagueren de resignar-se a retirar la imatge del sant màrtir del nínxol central per fer lloc a la Puríssima Concepció. Encara no havien acabat de pagar el retaule a l'escultor; la quantitat que restava fou satisfeta als hereus de mestre Pinya, pel rector i jurats, del fons general de l'Obra de l'església, l'any 1685².

Durant uns 70 anys fou aquesta la capella de la Puríssima Concepció. Probablement en aquesta època es posà la pintura del Beat Ramon Llull, contemplant una visió de la Immaculada Concepció i tenint a les mans un llibre i una ploma, en actitud d'escriure sobre aquest misteri marià. L'any 1751, enllestit a l'Altar major el retaule de Pere Joan Obrador, la Puríssima Concepció passà a ocupar el nínxol central superior, deixant la capella al Patriarca Sant Josep. L'Obreria d'aquest sant es comprometé a "cooperar amb 30 lliures en daurar la porció del Quadro Major ahont està la Puríssima", en compensació del retaule ja daurat que se li assignava³. La capella, desde llavors, no ha tornat canviar de titular.

L'Obreria de Sant Josep havia iniciat les

seves activitats l'any 1646, quan l'escultor Pinya va fer la seva imatge, essent el primer obrer Bartomeu Fiol. Els obrers eren habitualment fusters d'ofici. S'enginyaven per obtenir recursos, no sols de les col·lectes a l'església i de les acaptes per poble i per fovavila, sinó també conrant algun trosset de terra a benefici de l'obreria; vet aquí algunes anotacions: "per entrecavar la barquera de les faves, 8 sous; de faves venudes, 1 lliura 10 sous; per entrecavar les faves de St. Josep, 8 sous 5 diners; de 3 quarteres de faves, 3 lls. 12 ss.; dues quarteres i quatre barcelles de guixes venudes; 5 barcelles de ciurons venuts..."⁴

Així pogueren enriquir gradualment la seva capella: l'any 1756 una llàntia de plata que costà 133 lls.; a 1757, un palis per l'altar, 9 lls. 10 ss.; a 1760, vuit caigudes de domàs carmesí per la capella, 85 lls.; a 1763, el reliquiari de Sant Josep, no havent quedat constància del seu import total; a 1764, "un palis de persiana amb tot son adrès i vasa davant", 24 lls.; a 1765, dues corones de plata, per Sant Josep i pel Nin Jesús, 48 lls.; a 1774, un tabernacle amb la imatge de Sant Josep per les processons, 53 lls.; a 1781, 8 canelobres de llautó per la capella, un faristol i una vara pel Sant, 31 lls.; pels anys 1787-1789 esmerçaren 261 lliures "en fer la capella nova, la volta nova, pintar St. Josep en la mateixa volta, los llunetos i demés gastat en dita capella" i per "desfer el quadro i treure'l de la capella per fer la obra"; l'any 1800 el pintor Josef Arbós va pintar i estucar la capella, amb 145 lls. de despeses.

Celebraven cada any amb gran solemnitat el novenari i la festa de Sant Josep, que per escaure's dins la Quaresma no comptava amb festes de carrer i tot l'eforç dels obrers s'invertia en els actes religiosos. El novenari, amb sermó cada vespre, era part de la predicació quaresmal; després del sermó es cantaven els set "Goigs" i els set Parenos-

tres, amb acompanyament d'orgue, amb una melodia peculiar. El dia de la festa es feia processó portant el tabernacle del sant. Molta gent feia aquest dia la confessió i comunió "per sortir

de la parròquia", es a dir, per complir el precepte pasqual, i per aixó es contractaven alguns capellans esters per confessar. Dins el temps pasqual es feia la festa del Patrocini de Sant Josep, pel mes de maig⁵.

L'any 1908 es retirà del culte la vella imatge del Patriarca, tallada per Pere Josep Pinya i va ser substituïda per una elegant i noble talla de l'escultor Guillem Galmés, que fou remunerat amb 475 pts. Va ser beneïda el dia 10 de maig, essent padrins D. Sebastià Soler i la Srta. Joana Gayà⁶.

En aquesta capella de Sant Josep es reté culte, al manco des de mitjan segle XVII al benaventurat Ramon Llull, per iniciativa i piadós llegat d'una insigne devota del Beat, la senyora Susanna Roig de Oliva, propietària de Son Roig, mantenidora de l'esperit d'aquelles lul·listes entusiastes que foren en el segle XV dona Beatriu de Pinós i dona Agnès de Pacs. Susanna Roig, filla del Sr. Antoni Roig de Oliva i la Sra. Antonina Terrassa, nasqué l'any 1669 a la parròquia de Santa Eulàlia de Ciutat; quedà viuda en terceres núpcies del notari Bartomeu Nadal, i residia per temporades a Ciutat i a Son Roig, alternativament. Morí a Son Roig el 24 d'octubre de 1753, als 84 anys d'edat.

En el testament fet el dia anterior elegí sepultura "en l'església parroquial de sant Joan, davant la capella del Beato Ramon" i ordenà la celebració de 500 misses, "davant el quadro del Beat Ramon Llull de la capella de Sant Josep". Destinà 50 lliures censals per la dotació d'una capellania en el mateix altar, amb obligació de celebrar dues misses cada setmana en aquesta capella, i una missa a Consolació tots els diumenges i festes. La fundació fou feta pel seu hereu, Pere Antoni Roig de Oliva, abans Bernat Verí, de Sóller, el dia 11 de novembre de 1761, i el primer beneficiat fou el Rnd. Llorenç Company, fill del cirurgià Jordi company, designat per la mateixa testadora. Així, al manco fins a l'extinció dels beneficis eclesiàstics en la segona meitat del segle XIX, es mantingué a la nostra parròquia el culte bisetmanal al Beat Ramon Llull⁷.

Fins que es féu l'església actual, hi havia davant la capella, com una pregària permanent, una llosa que resava: "Sepultura de la Senyora

Susana Roig de Oliva, V^a. Morí als 24 8bre. 1753"⁸.

JOSEP ESTELRICH I COSTA

NOTES

1. APSJ (Arxiu Parroquial de Sant Joan), 21.3, f. 21v.; 61.1, f. 79v.; 61.3, f. 65.
2. APSJ, 61.1, ff. 3v. 146; 21.3, ff. 21v. 33. R. GAYA. Sant Sebastià, màrtir de Jesucrist, en DOCUMENTA, pg. 74.
3. APSJ, 61.3, f. 65.
4. APSJ, 61.2, ff. 85v. 86. 86v. 87; 61.3, f. 61v.
5. Els comptes de l'Obreria, on queda constància de les seves activitats, es troben a l'APSJ, 61.1, ff. 146-150; 61.2, ff. 74v.-88; 61.3, ff. 58-68v.; i 61.4, ff. 67-80v.
6. APSJ, 43.3, ff. 123-124. Boletín oficial del Obispado de Mallorca, 1908, pg. 211.
7. APSJ, 13.3, ff. 182-183; 21.4, f. 9.
8. Transcripció de R. GAYA, en DOCUMENTA, pg. 483)

Agost 1.966. Durant el temps de realització d'unes obres de millorament de la carretera Palma-Artà, entre Montuiri i Vilafranca, el transit d'aquesta carretera fou desviat per Sant Joan, convertint uns carrers del nostre poble en carretera. Sant Joan va viure durant unes setmanes el que es el desenvolupament del trànsit dins un poble. Els més majors contemplaren el pas dels vehicles amb curiositat i alguns d'ells ens varen assegurar que en dues hores havian comptat el pas d'uns quatre-cens vehicles.

14.08.1970. Fou inaugurat a la "Granja Florit" (avui 3-2), un club de futbol que anomenaren "Club Atletico San Juan", el qual afavori la pràctica de l'esport entre la juventut, creant un equip de juvenils integrat en lla seva majoria per al.lots santjoaners. Aquets equip va tenir bones actuacions. Fou el seu primer President Martí Bauzà Ginard.

21.08.1970. En el "Consejo de Ministros, presidido por el General Franco, celebrado en el Pazo de Meirás", l'Estat Espanyol aprova la cessió a l'Ajuntament de Sant Joan (Mallorca), d'un trast veinat de la Casa-Caserna de la Guardia Civil. Era una part del trast que havia donat l'Ajuntament per a la construcció de l'edifici de la Guardia Civil i que no havia estat aprofitat, quedant-se fora edificar.

04.08.1972. Després de nombross gestions es va realitzar la fusió dels dos equips santjoaners "C.D. San Juan" i "Atco. San Juan". El President del Club fou Francesc Rotger Barceló. Els equips participaren en competició de juvenils mantinguent el seu nom de "Atco. San Juan" i el "C.D. San Juan" estrenà la categoria de Primera Regional aconseguida en la campanya anterior.

04.08.1976. Després de 50 anys de l'inici de les obres del temple parroquial per el Rector Mas, s'acabà la col.locació dels artesonats. Havia dirigits aquets treballs d'ornamentació dels sòtils, l'Ecònom Bartmeu Bauzà ja en els seus anys de jubilació i era Rector el que ho es en l'actualitat Mn. Gabriel Ferriol.

27.08.1981. En la sessió plenaria de l'Ajuntament s'acordà l'integració del nostre municipi dins la recentement creda Mancomunitat d'es Pla. Era batle Joan Barceló Matas.

Mes d'Agost. En les Festes Patronals dels anys 1981-82-84 i 86 foren presentades les Memories Municipals núm. 2-3-5 i 7. En la presentació del 81 en que es feren diferents inauguracions hi va esser present el President de Consell General Interinsular Jeroni Albertí i a la de 1.986 hi fou present el President de la Comunitat Autònoma Gabriel Canyelles.

Joan Jaume Nigorra

Ajuntament de Sant Joan

(MALLORCA)

ENCARREGAT DE LA BIBLIOTECA

L'Ajuntament convoca concurs, entre els veïnats del Municipi, per a Encarregat de la biblioteca "Pare Rafel Ginard Bauçà".

L'horari d'atenció al públic serà de 12 hores setmanals, des del lr. d'octubre al 30 de juny següent, amb possible pròrroga.

La retribució serà l'equivalent a la dels funcionaris del Grup D i nivell 9.

Es podran presentar sol.licituts fins al proper 15 de setembre, quan acompanyades dels documents acreditatius dels mèrits que s'al.leguin

EL BATLE

